

OBOROVÉ INFORMAČNÍ BRÁNY

Oborová brána KIV z hlediska v ní používaných informačních zdrojů

Eva Bartůňková

Národní knihovna ČR – Knihovnický institut
eva.bartunkova@nkp.cz

Úvod

O oborové bráně KIV vyšlo v krátké době od jejího zpřístupnění na jaře 2007 několik článků a byla představena na několika konferencích a seminářích. Předpokládám tedy, že jsou čtenáři dostatečně informováni o základních principech, cílech a struktuře oborové brány KIV a nemělo by smysl opakovat už řečené. Protože navazují na články jiných autorů, nebudu ani opakovat podrobnosti o projektu, v jehož rámci oborová brána vznikla, ani o JIB – Jednotné informační bráně. Zaměřím se na otázku výběru zdrojů zpracovávaných pro bránu KIV.

Oborová brána KIV (Knihovnictví a informační věda) vznikla ve spolupráci Národní knihovny ČR a Univerzity Karlovy v rámci projektu 1N Koordinovaná tvorba oborových informačních bran pro oblast výzkumu: koordinace, hudba, knihovnictví a informatika. Hlavním garantem a správcem oborové brány KIV je Knihovnický institut Národní knihovny ČR, a to po stránce metodické a obsahové. Technická část brány, softwarové řešení, které nebylo součástí projektu a je pro všechny oborové brány odvozeno z JIB – Jednotné informační brány, je úkolem Ústavu výpočetní techniky Univerzity Karlovy v Praze.

KIV je určena především českým uživatelům, a to pracovníkům, pedagogům a studentům našeho oboru, tedy cílové skupině uživatelů Knihovny knihovnické literatury, kterou Knihovnický institut spravuje. Jejím hlavním úkolem je zabezpečit informační potřeby této cílové skupiny, tj. umožnit jim vyhledávání informačních zdrojů pro studium, odbornou práci, řízení i vědeckou práci v oboru knihovnictví a informační věda, a to tak, aby mohli služeb knihovny využívat i na dálku, bez vstupu do budovy knihovny.

1. Skupiny zdrojů pro potřeby oborové brány KIV

Prostřednictvím oborové brány jsou uživatelům zpřístupňovány zdroje z jádra oboru knihovnictví a informační věda. Toto pravidlo platí globálně. V rámci jednotlivých skupin zdrojů, jak je budeme dále uvádět, ho uplatňujeme s přiměřenými modifikacemi.

Úmyslně se zde vyhýbám termínům, které by navodily představu třídění zdrojů podle nějaké nově zaváděné typologie. Níže popsané skupiny vznikly z potřeby seskupit zdroje, s nimiž pracuje oborová brána, podle praktických požadavků její správy. Běžní uživatelé se bez povědomí o těchto skupinách obejdou, ale při hlubším zájmu o fungování brány je jejich znalost užitečná.

• *KIV používá zdroje elektronické a tradiční:*

Výběr zdrojů pro KIV není zaměřen na tradiční dokumenty. Ty, přesněji jejich záznamy, se mezi zdroje oborové brány dostávají s bibliografickými databázemi. Totéž platí o elektronických zdrojích zpřístupňovaných např. na CD-ROM.

Předmětem akvizice pro oborovou bránu KIV jsou online zdroje a pro ně také platí pravidla akvizice a zpracovávání.

• *Elektronické zdroje pro vyhledávání a elektronické zdroje pro přidané služby:*

Rozeznávání těchto dvou skupin vychází ze dvou fází práce s oborovou branou, tedy ze dvou kroků, které uživatel udělá při své práci. V první fázi zpracuje rešerši nebo, jednodušeji, zadá dotaz. Výsledkem této fáze uživatelské práce je získaný bibliografický záznam nebo sada bibliografických záznamů.

Ve druhé fázi uživatel s použitím přidaných služeb SFX hledá k bibliografickému záznamu vlastní dokument, to znamená plný text, abstrakt, případně informaci o dostupnosti tradičního dokumentu v českých knihovnách.

Obě fáze práce, vyhledávání a používání přidaných služeb, vyžadují částečně jiný výběr zdrojů, tedy akvizici podle odlišně stanoveného obsahového záběru, jiná kritéria pro posuzování přijatelného typu zdrojů apod. Zdroje pro vyhledávání a zdroje pro přidané služby se přitom mohou překrývat.

• *Dělení elektronických zdrojů podle prohladatelnosti:*

Pro potřeby oborové brány KIV považujeme za prohladatelné ty zdroje, ve kterých lze hledat s použitím prostředků brány, konkrétně Vyhledávače KIV.

Podle tohoto hlediska dále rozdělujeme skupinu elektronických zdrojů pro vyhledávání na **prohledávané a neprohledávané**. Definovat a hlavně pojmenovat tyto skupiny zdrojů bylo velmi problematické. Postupně jsme zvažovali a opouštěli označení „databáze versus koncové zdroje“, „primární versus sekundární zdroje“. Hledisko prohladatelnosti rozhodně není absolutní, je to konstrukce vycházející z podmínek oborové brány KIV a používaného systému MetaLib. Klíčová otázka pro zařazení zdroje do jedné z obou skupin zní: Je možné, aby zdroj byl prohládáván MetaLibem?

Zdroji, které pro potřeby brány nazýváme **prohledávanými**, jsou převážně bibliografické databáze, které splňují určité podmínky, např. podporují zadání dotazu pomocí OpenURL.

Skupina zdrojů, které pro potřeby brány označujeme za **neprohledávané**, je poměrně nesourodá. Převažují v ní primární dokumenty, ale řadíme do ní i jiné zdroje, které by v jiném kontextu (např. z nativního rozhraní) prohládávány být mohly, tedy např. databáze neprohledatelné MetaLibem. Do skupiny neprohledávaných zdrojů patří i běžné WWW stránky knihoven a jiných institucí.

Prohledávané zdroje jsou katalogizovány s použitím zjednodušených pracovních listů ve znalostní databázi MetaLib. Neprohledávané zdroje jsou katalogizovány v bibliografické databázi s respektováním všech standardů, které v jsou v Národní knihovně aktuálně používány.

2. První pokus Knihovnického institutu o sjednocení zdrojů pro vyhledávání: databáze KKL

KKL je akronym pro Knihovnu Knihovnické Literatury.

Knihovnický institut Národní knihovny ČR (dále NK ČR) spravuje od r. 1953 tuto Knihovnu knihovnické literatury pod různě se střídajícími názvy (institutu i knihovny), které pro zjednodušení nahradíme názvem aktuálním. Na počátku automatizace knihovnických procesů (v 90. letech 20. století) bylo v Knihovnickém institutu zpracováváno několik lokálních databází v systému CDS/ISIS. Kromě jednotlivých malých bází, které zveřejňovaly bibliografické výstupy z různých agend, např. evidence cestovních zpráv, Dokumentace české knihovnické literatury, český sekretariát IFLA, anotované záznamy pro tehdy vycházející Novinky zahraniční knihovnické literatury, byla budována jedna souborná databáze. Její název SPOJ vyjadřoval v té době nezvyklý fakt, že báze v sobě spojuje záznamy katalogu knihovny se záznamy analytického zpracování článků v seriálech v rámci Dokumentace české knihovnické literatury a to vše doplňuje obsahem zmíněných malých databází.

Vznik databáze SPOJ byl na půdě Knihovnického institutu prvním pokusem umožnit uživatelům vyhledávání tzv. z jednoho místa. Nebyl to ještě dokonalý pokus, odpovídal tehdejšímu možностям.

Ve svých počátcích byla SPOJ lokální databází přístupnou z Knihovny knihovnické literatury, později byla její kopie umístěna na síť NK ČR a dávkově aktualizována. Pro vyhledávání starší literatury musely být užívány lístkové katalogy. Prakticky až s převedením této databáze do systému Aleph byla SPOJ, doplněná o záznamy z retrokonverze a pojmenovaná KKL, zpřístupněna i vzdáleným uživatelům na WWW stránkách NK ČR.

S rozvojem automatizace však přibývaly zdroje, které nebylo možné integrovat do SPOJ/KKL – např. velmi žádané zahraniční databáze LISA a LLIS nebo internetové zdroje.

O dílčí řešení jsme se pokusili tím, že jsme v KKL katalogizovali vybrané internetové zdroje. Šlo o experimentální zpracovávání, protože v té době neexistovala metodika zpracovávání online zdrojů a nebyly ani podmínky pro široce pojatou akvizici, zpočátku dokonce ani odpovídající technické vybavení. Okruh zdrojů k excerpci jsme stanovili poměrně úzce: omezili jsme ho na analytický popis článků z časopisu Ikaros a dokumenty zveřejněné na WWW stránkách Knihovnického institutu a NK ČR vůbec.

Díky těmto zkušenostem byl Knihovnický institut velmi disponován přijmout nabídku, aby se v rámci projektu Koordinovaná tvorba oborových informačních bran pro oblast výzkumu ujal úkolu vytvořit oborovou bránu pro svůj obor. Technologie oborových bran, již s úspěchem vyzkoušená v Jednotné informační bráně, přinesla řešení dlouhodobého problému, jak sjednotit prohledávání heterogenních zdrojů do jednoho uživatelského rozhraní. V rámci projektu jsme se zároveň podíleli na vytváření a ověřování metodiky tvorby oborových bran.

3. Vztah mezi oborovou branou KIV a dalšími zdroji a službami Knihovnického institutu

Oborová brána KIV má samozřejmě místo v síti oborových bran zastřešené JIB. Dnes, když už je zřejmé, že KIV a současně vznikající hudební brána MUS nezůstanou samy, nás zvláště zajímá případný vznik bran z oborů, se kterými se knihovnictví v některých oblastech prolíná, jako je archivnictví, historie, počítačová věda, literatura, lingvistika apod., případně z oborů, kterým slouží odborné knihovny – např. medicína, astronomie apod. Knihovnictví

a informační věda patří k oborům, které nejsou jednoznačně ohraničené, takže naši uživatelé jistě najdou v branách příbuzných oborů mnoho zajímavého. Už v bráně MUS např. najdou řadu zajímavých informací kolegové z hudebních knihoven.

Zároveň je oborová brána KIV primárně určena knihovníkům a informačním pracovníkům, pro které již v Knihovnickém institutu existují další nástroje, a bylo proto třeba najít cestu, jak bránu mezi ně začlenit.

• *Databáze KKL se, při zachování samostatné existence mezi databázemi NK ČR, stala ve značné míře součástí vznikající oborové brány:*

Databázi KKL jsme zařadili jak mezi zdroje pro vyhledávání, tak mezi zdroje používané pro služby SFX. V obou skupinách KKL hraje důležitou úlohu pro svůj obsahový záběr, který zahrnuje to nejzajímavější, co je vydáváno v oborovém tisku, a odráží akvizici knihovny, v jejímž fondu je bohatý výběr zahraničních oborových knih a časopisů.

Kromě toho používáme KKL jako pomocnou databázi pro katalogizaci neprohledávaných zdrojů užívaných v první fázi práce (vyhledávání), tedy online zdrojů.

V případě KIV se ideálně vytvořil vztah mezi bibliografickou databází a oborovou branou. Databáze přinesla do brány kvalitní sbírku bibliografických záznamů v Česku dostupného a výborně spravovaného fondu klasických zdrojů, oborová brána vyřešila pro Knihovnu knihovnické literatury problém sjednocení vyhledávání do jednoho místa, informace o dostupnosti určitého zdroje v knihovně prostřednictvím SFX pak je vítanou propagací. Oceňujeme i možnosti další práce se záznamy v tzv. Mém prostoru, zejména uložení dotazu a nastavení avíza. Z toho, co zatím není možné, bychom v budoucnosti uvítali možnost přenést na oborovou bránu službu SDI (zatím poskytována z KKL) tak, aby si ji mohli uživatelé nastavovat sami a ze všech námi zprostředkovaných databází.

• *Portál Informace pro knihovny:*

Obtížnější bylo vyřešit vztah mezi nově připravovanou oborovou branou a již existujícím a mezi odbornou veřejností známým portálem Informace pro knihovny, abychom neplýtvali zdroji na dva portály s nevyjasněnými kompetencemi, které si budou konkurovat.

Informace pro knihovny, známé také jako Knihovnam (podle adresy, na které je portál zpřístupněn – <http://knihovnam.nkp.cz>), vznikly jako informační stránky Knihovnického institutu (i zde pomijím názvové peripetie). Kromě základních informací o Knihovnickém institutu je portál pokládán za hlavní publikační platformu institutu a ukazatel alternativní cesty k těm databázím NK ČR, které institut vytváří, tedy především již zmíněná KKL, terminologická databáze knihovnictví a informační vědy TDKIV, česko-anglický a anglicko-český slovník knihovnických termínů KSL a databáze „knihovnických“ zkratk KZK. K této základní funkci informačních stránek jsme přidali i výběr nejpodstatnějších informací pro české veřejné knihovnictví, možnosti vyhledávání na internetu, adresáře, vstupy do různých informačních zdrojů apod., to vše v přehledné struktuře portálu.

Bylo zřejmé, že oba portály bude třeba spojit. Stejně tak bylo zřejmé, že řešením není fyzické spojení, při kterém by byl jeden z portálů zrušen na své doméně a přestěhován, začleněn do druhého. Nebylo to možné z více důvodů:

- KIV je součástí vznikající sítě oborových bran, které mají shodný design, strukturu i služby. Knihovnický institut není jediným tvůrcem a majitelem oborové brány, aby bylo možné ztotožnit KIV a Informace pro knihovny ve funkci informačních a publikačních stránek Knihovnického institutu.

- Ani obsahový záběr KIV a Informací pro knihovny, jakkoli podobný, není zcela totožný. Zatímco pro KIV vybíráme zdroje poměrně striktně z jádra oboru, Informace pro knihovny pracuje s volnější definicí typu „vše, co je pro knihovny zajímavé“. Uživatelské určení se také nepřekrývá absolutně: Informace pro knihovny ve shodě s posláním Knihovnického institutu klade důraz především na knihovnickou praxi a na problematiku veřejného knihovnictví.

Portály jsme tedy propojili pouze virtuálně, tak, aby mohly být používány současně a prakticky z jednoho místa, ať už uživatel začíná z JIB a vlastní adresy KIV, nebo přichází jako uživatel portálu Informace pro knihovny. Pak už je na jeho rozhodnutí, jakou cestu si zvolí a případně uloží. Konkrétně jsme pro propojení zmíněných portálů použili:

- Vzájemné odkazy.
- Alternativní vstup do KIV z Informací pro knihovny.
- Alternativní vstup do portálu Informace pro knihovny ze stránek KIV.
- Portál Informace pro knihovny je zdrojem pro excerpci KIV, a to v rozsahu pravidel stanovených pro akvizici zdrojů pro bránu.
- Portál Informace pro knihovny je zařazen mezi zdroje KIV pro vyhledávání pomocí vyhledávače Google.

Z hlediska správy jsme rozdělili kompetence takto:

- Úkolem KIV je vyhledávání (v databázích, na internetu), umožnění práce s vyhledávanými bibliografickými záznamy, poskytování informačních služeb z databází typů alert, výhledově sdi. Infoportál KIV je pak omezen na informace o bráně samé.
- Portál Informace pro knihovny je publikační platformou Knihovnického institutu a zdrojem informací k vybraným tématům pro knihovnickou praxi na WWW. Nebudeme v něm rozvíjet vyhledávací funkce.

4. Podrobnější informace o zdrojích KIV

• *Prohledávané zdroje – databáze:*

Databáze jsou typickým zdrojem určeným k prohledávání Vyhledávačem KIV. Pro tento účel jsou vybírány oborové databáze oboru knihovnictví a informační věda, nikoliv univerzálně zaměřené databáze. Do akvizice zdrojů pro vyhledávání branou KIV nemohou spadat ani produkty knihoven, které nejsou zaměřeny oborově. Zvláště je třeba dávat pozor na OPAC knihoven.

Obor není v tomto případě striktně ohraničen, protože musíme brát do úvahy vlastní obsahový záběr každé databáze nebo katalogu oborové knihovny. Tím se také stává, že

i náhodný návštěvník bez zájmu o obor KIV může uspět s rešerší obecně nebo jinak oborově zaměřenou, je to však vždy úspěch náhodný a nezamýšlený.

Předmětem akvizice KIV nemohou být ani databáze z příbuzných oborů, protože nelze stírat hranice oborových bran. Přesto se výjimkám nevyhneme. V případě databází nelze uplatňovat jako kritérium požadavek jasného průniku s oborem KIV, jako u primárních dokumentů. Měřítkem je spíše to, jak relevantní výsledky dává rešerše. Zmíněné výjimky děláme především u databází z oblasti výpočetní techniky, informatiky. Příkladem takové výjimky jsou databáze Ebsco - Computer Science Index nebo Ebsco – Computers & Applied Science Complete.

Databáze zařazujeme české a zahraniční. Zde nedáváme přednost jednomu či druhému, protože právě v kategorii zahraničních databází existuje více hodnotných oborově zaměřených zdrojů, o které mají uživatelé Knihovny knihovnické literatury zájem. Oceňují na nich především informace o nových trendech a rozsah témat, která se v českém tisku obtížně hledají. Na české straně zůstává nejhodnotnějším zdrojem KKL, jinak je podobných zdrojů bohužel nedostatek. Proto jsme u českých databází také zmírnili požadavek, aby šlo o oborovou databázi, a zařadili jsme některé katalogy NK ČR a Univerzity Karlovy, které obsahují dostatek záznamů z oboru KIV, aby dávaly dobrou šanci na relevantní výsledek rešerše. Zařazování OPAC se však nestane pravidlem.

Zařazujeme ty databáze, které jsou volně přístupné. U licencovaných databází se řídíme tím, zda jsou přístupné na základě licence v NK ČR. To je nezbytné proto, abychom mohli zajistit korektní fungování, testování a kontrolu. Takové databáze zařadíme do výběru a pak je jednotlivým knihovnám, které oznámí, že vlastní licenci, zpřístupníme. Ostatní se setkají s ikonou zákazu a zdroj se jim zpřístupní pouze jako informace o jeho existenci. Pokud by knihovna měla vlastní licenci na využívání databáze, kterou NK ČR nevládní, záleželo by na okolnostech, zda je možné licenci získat.

Databáze patří ke zdrojům, které se využívají také ve druhé fázi práce s branou, tedy v rámci využívání SFX služeb.

V této fázi především neplatí striktní omezení rámcem oboru, protože pro SFX služby mohou být cenné také databáze příbuzných oborů nebo databáze všeobecně zaměřené. Nejcennější jsou databáze plnotextové a, pro zjištění dostupnosti, knihovní OPAC, souborné katalogy. Samozřejmě existují databáze, které se uplatní v první i druhé fázi práce s KIV, např. Ebsco - ERIC nebo KKL.

• **Prohledávané zdroje – významné oborové portály:**

Tuto skupinu zdrojů, které používáme v první fázi, tedy pro vyhledávání, jsme dodatečně vyňali ze skupiny původně neprohledávaných zdrojů. Patří do ní portály nebo WWW stránky typu či funkce portálů, které přinášejí zvláště důležité informace.

Všechny české portály a WWW stránky, které vybereme pro KIV, jsou především katalogizovány v KKL, a to jako celek i (výběrově) na úrovni analytické.

Vybrané významné oborové portály jsme začali zařazovat navíc i mezi prohledávané zdroje oborové brány.

První inspirací pro tento krok bylo hledání strategie co nejefektivnějšího propojení portálů KIV a Informace pro knihovny, tedy nápad, aby brána přímo prohledávala Informace pro knihovny. Z toho vznikla myšlenka o prohledávání této skupiny zdrojů, tedy významných portálů a významných WWW stránek. Příkladem zahraničního portálu je UNESCO Libraries Portal nebo portál IFLA. Příkladem českých významných WWW stránek jsou stránky SKIP.

Tyto portály neprohledává MetaLib, nýbrž Google.

Výhodou je, že uživatel získá z brány i různé efemérní materiály, aktuální zprávy, krátké zprávy, čili informace, se kterými nelze počítat pro excerpci do oborové brány, aniž by vznikaly problémy, pro které byly z katalogizace vyloučeny.

V současné době uvažujeme o tom, zda by bylo prospěšné obdobně zavést skupinu prohledávaných oborových elektronických časopisů. Plný význam by to však mělo jen u těch seriálů, které se z kapacitních důvodů neexcerpují do KKL.

Podmínkou pro zařazení zdroje do brány k prohledávání Googlem je, aby šlo o zdroj ověřený podle pravidel akvizice KIV.

• **Neprohledávané zdroje:**

Tato skupina je nejméně sourodá. Zahrnuje elektronické online zdroje, které neprohledává MetaLib.

Této povšechné charakteristice by mohly odpovídat i některé databáze. Jejich případná katalogizace v KKL by pak měla hodnotu informační. V JIB jsou zařazovány jako tzv. odkazové zdroje. Příkladem je katalog Clavius Vyšší odborné školy informačních služeb v Praze. Dále sem patří všechny portály a WWW stránky (i ty, které jsou navíc zařazeny jako prohledávané zdroje), a také elektronické časopisy a konferenční sborníky.

Poslední podskupinou jsou primární dokumenty z WWW stránek, články ve sbornících a časopisech.

Pro výběr neprohledávaných zdrojů jednoznačně platí omezení akvizice na obor KIV, a to na jádro oboru. Toto jádro lze vymezit následujícími skupinami Konspektu:

Základní skupiny:

00	Věda. Všeobecnosti. Základy vědy a kultury. Vědecká práce
01	Bibliografie. Katalogy
02	Knihovnictví
021	Funkce, význam a využívání knihoven
022	Budovy, areály a zařízení knihoven
023	Řízení knihoven
025	Organizace knihoven a knihovnických fondů
025.3/.4	Katalogizace. Selekční jazyky

knihovna

026/027	Knihovny
026	Odborné/speciální knihovny
027	Univerzální knihovny. Veřejné knihovny
028	Čtení. Četba
09	Rukopisy, prvotisky, staré tisky. Vzácná a pozoruhodná díla
095/096	Vzácná díla
316.77	Informační věda
655	Polygrafie, vydavatelé, knižní obchod

Související skupiny:

003	Systémy psaní a písma
004.3	Technické vybavení. Technické prostředky
004.4/6	Programové vybavení. Programové prostředky
004.7	Počítačové sítě
007	Teorie systémů. Automatické systémy. Informační systémy. Kybernetika
377	Odborné vzdělávání
621.39	Sdělovací technika
686	Knihařství. Sklenářství. Kancelářské potřeby
77	Fotografie. Fotografické postupy

Skupiny 00 a související mají obecnější charakter, zde je nutno zvážit knihovnický obsah.

5. Zpracovávání neprohledávaných zdrojů

Neprohledávané zdroje jsou zpracovávány v KKL. Katalogizátoři se řídí standardy platnými v NK ČR, což jsou AACR2R, MARC21 a Konspekt. Důsledně je vyžadována kontrola a používání souborů autorit.

Už v průběhu zkušebního zpracovávání zdrojů se vyjasnilo, jaké základní problémy, které komplikují katalogizaci, mohou pomoci vyřešit vydavatelé a autoři. Velkou pomocí by bylo přehledné uvádění údajů, které vyžadují katalogizační pravidla, např. datum vydání zdroje, data poslední aktualizace. Povaha elektronického zdroje někdy svádí k odlišnému uvádění názvů, např. v obsahu a u vlastního textu. Jedním z důvodů nezařazení zdroje je také to, že nelze spolehlivě ověřit, kdo je autorem (a tedy také to, zda je práce sepsána odborníkem, není studentskou recesí apod.), což nastává prakticky vždy, když je podepsána přezdívkou.

Poměrně dobře si dovedeme poradit s nestálostí elektronických online zdrojů. Neplatné linky vyhledává program v rámci údržby celé databáze KKL. Dohledání a opravy se už provádějí ručně. I tady by pomohlo, kdyby největší vydavatelé, kteří jsou si vědomi, že z jejich zdrojů excerpujeme do KKL, avizovali správci báze chystané velké přesuny, případně zajistili přesměrování.

Závěr

Završil se první rok existence oborové brány KIV. Do konce roku 2007 bychom chtěli připravit anglickou verzi, stručnější než českou, s orientačním významem. Tomu, abychom se snažili ve větší míře získat zahraniční uživatele, mnohé brání – např. nemůžeme zpřístupnit zahraničním knihovnám licencované databáze, jazykovou bariéru lze odstranit jen zčásti a závažné množství dokumentů nakonec bude stejně v češtině. Bohužel nevíme o žádné podobné bráně pro náš obor, která by fungovala v zahraničí. Snažíme se šířit povědomí o tomto nástroji mezi zahraničními kolegy a doufáme, že některé inspirováme.

Literatura:

1. BARTŮŇKOVÁ, Eva. Oborová brána KIV - Knihovnictví a informační věda. *Ikaros* [online]. 2007, roč. 11, č. 3 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.ikaros.cz/node/3980>.
2. BARTŮŇKOVÁ, Eva; PILAŘ, Jindřich, [další spolupráce řešitelský tým oborové brány]. Oborová brána KIV - Knihovnictví a informační věda. In *Inforum 2007*. Praha: Albertina icome Praha, 2007 [cit. 2008-03-03]. Dostupný z WWW: <http://www.inforum.cz/sbornik/2007/71/>.
3. POKORNÝ, Jan; LEDÍNSKÝ, Martin. Technologické novinky produktu MetaLib. In *Knihovny současnosti 2003*. Brno: Sdružení knihoven ČR, 2003, s. 90-97. ISBN 80-86249-23-9.
4. [Informační a pracovní materiály KIV]. [cit. 2008-03-03]. Dostupné z WWW: <http://kiv.jib.cz/>, <http://kiv.jib.cz/o-projektu> a http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_materialy_Brany.htm&PHPSESSID=9fe8f4ca633cecabdfc344d4da1299b9.
5. [Informační materiály JIB]. [cit. 2008-03-03]. Dostupné z WWW: <http://info.jib.cz/> a <http://info.jib.cz/o-projektu>.